

Vorming en Toerusting

KOM IN BEWEGING!

**Protestantse gemeenten van
Appelscha, Donkerbroek/Haule, Friesland's End
en Oosterwolde c.a.**

Seizoen 2019-2020

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Projectkoor met Engelse koormuziek
2. Evangelische Gemeente: Cursus Vrijheid & Herstel
3. Samen aan de kuier
4. Leerhuis “Zonder Tora leest niemand wel”
5. In gesprek met Bijbelse verhalen
6. “Wat je als weldenkende 21^e-eeuwer kunt leren van de Bijbel”
7. Leonard Cohen viering
8. Met het NBG aan de slag met de Bijbel
9. Zingen met Huub Oosterhuis
10. Maria
11. Lezing ‘Dorpskerken in beweging’
12. Achtergronden bij de Messiah
13. Theaterconcert: ‘DOMELA!’ Meindert Talma (met band)
14. Op het snijpunt van religie en kunst: Pieter Breugel: “de religieuze”
15. De uitdaging van geloven in de 21^e eeuw
16. Orgelbespeeling en samenzang met Ruth Pos
17. Als ik er straks niet meer ben
18. Talmoed: een opdracht van Jezus...
19. Concert studentenkoor Gica; een Koninklijke Levensloop
20. Geloof en natuurwetenschap, een wonderlijk samengaan en waar we dit terugvinden in het Liedboek
21. Viering Aswoensdag
22. Lezing over “Verzoening”
23. Film: Novitiate

24. Inleiding en gesprek over de 'Kruisweg'
25. Palmasenviering met de Zandprinses
26. Pesach / Sederviering
27. Met Vorming & Toerusting naar de St. Adelbertabdij
28. Concertviering met de Vjko's en Vjko Top
29. Spirituele wandeling op de 2^e Pinksterdag
30. Zomeravondwandelingen 2020
31. Op bezoek bij de imker

Voorwoord

‘Delen in elkaars rijkdom’

Jaren geleden hoorde ik voor het eerst van de 3 H's. Een mens wordt gevormd door 3x een H. Het klinkt als een raadsel.

Hoofd – Hart – Handen.

Vaak heb ik het gevoel dat we in ons Hoofd zitten. We doen heel veel met woorden. Ja soms is het een brij van woorden. Waar de één heel erg van het denken en de woorden is, daar is een ander wel eens moe en uitgeluisterd. Maar luisteren naar muziek is anders. Muziek neemt je mee. We merken ook steeds weer hoe zeer de muzikavonden in een behoefte voorzien. Muziek en emoties zijn met elkaar verbonden. Muziek zit misschien wel 't meest in ons Hart.

“Samen zingen maakt blij”.

“De zachte krachten van de muziek doen iets met een mens”.

Handen. Een mens is ook Handen. Een mens als knutselaar. Menig manhand heeft heel veel in elkaar geknutseld. Menig vrouwenhand heeft heel wat aan elkaar gebreid. Handen zijn creatief. Kunst. Een mens als Kunstenaar.

In ons Hart leeft heel wat. Vreugde, goedheid, dankbaarheid, verdriet, vragen en tobberijen soms. Als commissie van Vorming & Toerusting kaarten we ook graag **die vragen aan** die ons dwars zitten. Juist het delen van je eigen ervaringen kan zo verrijkend zijn.

Ook dit jaar is het weer een rijk geschakeerd boeket geworden. We hopen dat er genoeg voor u en jou bij zit.

Namens de Commissie Vorming & Toerusting:

Doe mee, praat mee, zing mee, denk mee

Maak elkaar rijk

Rijk in geloof, hoop en liefde

Met Hoofd, Hart en Handen

Ds. Wieger Baas (voorzitter)

Spelregels

Een kerkelijke gemeente heeft de beschikking over prachtige gebouwen. Als commissie proberen we van alle gebouwen gebruik te maken. Daarmee belasten we ook de vrijwilligers. Immers onze kerken draaien op vrijwilligers. En daar zijn we onze gemeenten erg erkentelijk voor.

De ene activiteit past beter op die locatie en een andere activiteit in die gebouwen. Misschien vragen we het ene jaar wel iets meer van de ene groep vrijwilligers en het andere jaar van een andere groep.

Alles met elkaar is de kerk wel een hele unieke club van mensen en we proberen de prijzen laag te houden.

Bij alle V&T activiteiten hanteren we een speciaal tarief voor de koffie, namelijk € 1,00.

De toegangsprijzen proberen we ook zo laag mogelijk te houden. Soms € 5,00 inclusief de koffie. Op de zondagen zullen we zo weinig mogelijk een entree vragen.

We hanteren lage prijzen, omdat we ook graag de mensen met de smalle beurs willen laten genieten van het V&T programma.

De verborgen gedachte achter de lage entreegelden en collectes: degene die wat ruimer in het geld zit doet iets meer, zodat degene met een smalle beurs ook kan mee doen en genieten.

Tenslotte: we zijn deelnemers in de kerk en in een kerk sluiten we niemand uit, maar graag in.

Mocht u bij de activiteiten in uw eigen gebouwen ons willen helpen met hand- en spandiensten? We horen graag van u.

Zo kunnen we onze vrijwilligers soms helpen en ondersteunen.

En we hopen natuurlijk dat mensen zich opgeven.

Vooraf de eerste opgaven zijn voor ons van belang. We krijgen zo een indicatie of een programma voldoende belangstelling oproept. Vooral met het oog op sprekers die een heel eind moeten reizen of met duurdere projecten is deze indicatie voor ons van belang.

Dat betekent natuurlijk ook dat afmelden kan en dat later aanmelden ook prima is.

Tegenwoordig gaat veel via de mail. Dus opgeven via de mail heeft wel de voorkeur. Want dan hebben we gelijk het goede mailadres. Maar handgeschreven mag natuurlijk ook. In de kerkgebouwen staan daarvoor bussen.

Hartelijke dank voor ieders hulp in welke vorm ook.

1. Projectkoor met Engelse koormuziek

Wanneer:	woensdagavonden: 15 en 22 januari, 5, 12, 19 en 26 februari, 4, 18 en 25 maart, 1, 8 en 22 april.
Aanvang:	19.30 uur (tot 21.45 uur)
Locatie:	De Schutse, Appelscha
Begeleiding:	Johan Rodenhuis
Kosten deelname:	€ 25,00 per persoon
Uitvoeringen:	24 april Appelscha, 1 mei Oosterwolde

Door de gebleken belangstelling in de afgelopen jaren heeft de commissie V&T besloten om in januari 2020 weer een projectkoor te starten met als thema 'Engelse koormuziek'

De commissie heeft hiervoor opnieuw contact gezocht met Johan Rodenhuis, dirigent en Ruth Pos, organiste/pianiste en zij hebben hun medewerking weer toegezegd. Samen is gezocht naar een geschikt repertoire. Er zullen prachtige liederen ingestudeerd worden van o.a. John Rutter, Bob Chilcott en John Joubert.

Het is de bedoeling dat de uitvoering plaatsvindt in het voorjaar van 2020. Het projectkoor zal weer een gemengde samenstelling hebben, we zijn dus op zoek naar sopranen, alten, tenoren en bassen.

We kunnen dit koorproject financieel realiseren wanneer ten minste 40 deelnemers zich aanmelden! Om alvast een voorproefje te krijgen kunt u op YouTube luisteren naar het stuk 'All bells in Paradise' van John Rutter. Dit lied staat zeker op het programma.

Begint u al enthousiast te worden? Meld u svp maar gauw aan.

2. Evangelische Gemeente

Cursus Vrijheid & Herstel

Wanneer:	6 dinsdagavonden in de even weken in oktober, november en december
Aanvang:	20.00 – 22.00 uur (inloop met koffie/thee vanaf 19.45 uur)
Locatie:	De “Esch”, Weemeweg 5a Oosterwolde
Docenten:	Willem Boorsma (Drachten) en Jelte Jongmsa (Oosterwolde)

De cursus geeft inzicht in de geestelijke wereld en principes. Onze God heeft zowel geestelijke wetten als natuurlijke wetten gegeven en wij mensen hebben daar dagelijks mee te maken. Helaas zitten veel mensen vast in patronen waaruit ze niet lijken te kunnen ontsnappen. Ze weten niet hoe ze kunnen leven in overvloed zoals beschreven in Johannes 10:10. Wij geloven dat de Heilige Geest ons wil onderwijzen, dat Hij ons wil overtuigen van zonde, dat Hij ons wil troosten en dat Hij ons alles wil geven wat wij nodig hebben om dit leven van overvloed en kracht te kunnen gaan leven. Alleen door deze Geest van God, de plaatsvervangende Geest van Jezus, kunnen wij deze dingen begrijpen. (1 Cor 2:12-14)

De inhoud van de lessen is als volgt:

1 oktober	: Het verlossingswerk van Jezus
15 oktober	: Geestelijke strijd
29 oktober	: Principes van zegen en vloek
12 november	: Afwijzing en trauma
26 november	: Wie is de Heilige Geest
10 december	: Sleutels tot vrijheid en herstel

De cursus is geschreven door Willem Boorsma en Margreet Wiersma. Zij zijn verbonden aan de Stichting Vrijheid & Herstel te Drachten en hebben de cursus al vele malen mogen geven.

U kunt zich aanmelden via www.eg-oosterwolde.nl of admin@vrijheidenherstel.nl of telefonisch bij Julianna Jongmsa 06-53442197

3. Samen aan de kuier

Wanneer:	1 ^{ste} woensdag van de maand
Data:	2019: 2 oktober, 6 november, 4 december, 2020: 5 februari, 4 maart.
	Op 1 april kuieren we voor dag en dauw
Aanvang:	8.30 uur
Begeleiding:	Ds. Wieger Baas
Aantal:	tussen de 8 en 15 deelnemers

Met deze kuier proberen we een stukje rust in ons leven te vinden. Het afgelopen jaar was de groep klein. Dat was echter helemaal geen bezwaar. Samen oplopend delen we onze levens. Ook al lossen we de grote wereldproblemen niet op, we krijgen wel meer oog voor de waarde van de schepping. Wie langzaam door de wondere wereld loopt krijgt meer oog voor de Kunstenaar die dit alles heeft gemaakt.

Wie wandelt, wandelt nooit alleen.
altijd zijn er wel vogels, altijd de wind
of de waterstromen,
de bronnetjes soms
of passanten.

Altijd zijn er de bomen
en de wolken die je groeten
of de strakke blauwe hemel.
En de zijwegen en kruispunten
die vragen om een keuze.

Altijd zijn er je gedachten
die meetrekken als engelen
of als duivels, die je plagen.
Alleen wandelen bestaat niet.

Wandelen brengt je ook altijd weer
op je innerlijke weg
en brengt je thuis.

(Marinus van den Berg)

4. Leerhuis “Zonder Tora leest niemand wel”

Wanneer:	Donderdagavond
Data:	2019: 3 oktober, 7 november, 28 november 2020: 9 januari, 6 februari, 27 februari en 26 maart
Aanvang:	19.30 – 21.30 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Boek:	De filosofie van het scheppingsverhaal, ISBN 978 90 435 1560 3 (na opgave ook gezamenlijke inkoop)
Begeleiding:	Peter van 't Riet (aanwezig op 28 november en 26 maart)
Eigen bijdrage:	€ 30,00, incl. koffie/thee

Steeds meer mensen lezen in het scheppingsverhaal dat de mens is geschapen als partner van God om de wereld helpen te voltooien.

Maar welke praktische middelen staan de mens ter beschikking om die samenwerking met God tot een succes te maken?

Wat valt er te leren als we het scheppingsverhaal lezen als inleiding op de Tora?

Welke beginselen en uitgangspunten reikt het verhaal ons aan voor ons leven?

Hoe verhoudt de filosofie van het scheppingsverhaal zich tot de filosofie van de oude Grieken, tot de scheppingsmythen van de Babyloniërs en tot de moderne filosofie van onze tijd?

Ook luisteren we naar de commentaren van de latere rabbijnen.

Kortom we willen ons verdiepen in de filosofie van het scheppingsverhaal.

Peter van 't Riet heeft over dit onderwerp een boek geschreven.

In een 7-tal avonden willen we dit boek bespreken.

U bent van harte welkom.

Informatie en aanmelden: Symen Timmermans 0516491280 of 0648137953

pkndonkerbroekhaule@gmail.com

5. In gesprek met Bijbelse verhalen

Wanneer:	In de regel 2 ^{de} maandag van de maand
Data:	2019: 14 oktober, 18 november, 9 december 2020: 13 januari, 10 februari, 9 maart, 20 april
Tijden:	14.00 - 16.00 uur; 19.30 - 21.30 uur
Locatie:	's middags in Het Anker, Oosterwolde 's avonds Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	Ds. Wieger Baas

Nog steeds nodigen de verhalen uit de Bijbel ons uit om het er samen over te hebben. Soms lezen we de Bijbel al van jongs af aan. Soms zijn we pas later tot geloof gekomen of gaan Bijbel lezen. Het voelt alsof we op achterstand staan. Uit schaamte zeggen we soms maar niks. Stel je toch eens voor dat de ander me als dom ziet omdat ik er zo weinig van af weet.

Misschien wel reden te meer om maar gewoon aan te schuiven. Niemand van ons heeft de Waarheid in pacht. Maar het zou best wel eens kunnen dat de Waarheid wel op zoek is naar mij.

Juist bij het persoonlijke Bijbel lezen denk je wel eens ... . Heeft een ander ook zulke gedachten? Of ben ik de enige met zo'n afwijkende gedachte?

We zetten deze kring rondom de Bijbel voort maar we geven er een iets andere invulling aan. We hebben gemerkt dat ons eigen leven bij het beleven van de Bijbelverhalen ook een grote rol speelt.

6. “Wat je als weldenkende 21e-eeuwer kunt leren van de Bijbel”

Wanneer:	Afspreken na opgave via de mail
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Begeleiding:	Ds. Jan Kortleve
Boek	God en ik, Alain Verheij, ISBN 9789045035734

“Wat je als weldenkende 21e-eeuwer kunt leren van de bijbel” van de nu dertigjarige Alain Verheij is een boek, dat je niet alleen toerust maar vooral ook vormt. Na een crisis in zijn leven voelt hij de noodzaak om alles rondom het christelijk geloof dat hij tot nu toe heeft meegekregen tegen het licht te houden. Door alle fasen van zijn leven heen ontdekt hij een spoor, of zoals hij zelf schrijft: “een proeverij uit de wondere wereld van het christendom”. Of beter gezegd: de protestantse tak met zijn vele verschillende wijzen van geloven. Geloofswijzen die de auteur in de achterliggende jaren meekreeg en nu wikt en weegt.

Bijzonder bruikbaar voor iedereen van 30 jaar en jonger - en voor hen die weer met nieuwe ogen willen leren kijken naar wat je van vroeger uit is meegegeven. Ook voor hen die een nieuwe persoonlijke balans willen opmaken. Of eenvoudigweg als een eerste kennismaking.

In zeven bijeenkomsten gaan we onder leiding van ds. Jan Kortleve uit Oosterwolde aan de slag. Ondertussen houden we bij wat de gezamenlijke lezing ons geeft en waar het bij ons vragen oproept. Aan het einde van onze reis maakt iedere deelnemer voor zichzelf de balans op: waar kwam ik vandaan en waar sta ik nu?

Mail voor deelname naar jankortleve@kpnmail.nl. Samen met elkaar kijken we dan op welke data we in 2019 en 2020 bij elkaar komen.

7. Leonard Cohen viering

Wanneer:	Zondag 6 oktober 2019
Aanvang:	16.00 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Voorgangers:	Jak Verwaal en Dieneke Grit
Zang:	Mirjam Cornelisse en Henk Koorneef
Piano:	Nettie Veening
Entree:	Collecte bij de uitgang

Het is 7 november 2016 als Leonard Cohen op 82-jarige leeftijd overlijdt. Een paar weken voor zijn overlijden verscheen zijn laatste cd onder de titel *You want it darker*. Zelf noemde Cohen de titelsong van deze cd “een onverschrokken verkenning van de religieuze geest”.

Cohen werd geboren in Canada in een joods middenklasse gezin. Zijn beide grootvaders waren rabbijnen.

Hij studeerde letteren aan de universiteit. Al in de jaren '60 had hij een naam opgebouwd in de poëziewereld. Hij schreef ook 2 romans.

Eind jaren '60 verhuist hij naar Amerika om daar als zanger een reputatie op te bouwen.

Door zijn huishoudster leerde Cohen het Katholicisme kennen. En rond zijn 35^e maakte hij kennis met het Boeddhisme.

Er wordt wel over Cohen gezegd dat het Jodendom hem de religie gaf en Zen, het Zenboeddhisme, een manier om die te beleven. Elk van deze religies heeft een plek gekregen in zijn leven en in zijn werk maar hij heeft vooral zijn joodse komaf benadrukt. Dit laatste zal te herkennen zijn in deze keuze van de liederen die tijdens de Cohenviering gezongen worden. Bij elk lied is er een uitleg en vertaling.

8. Met het NBG (Nederlands Bijbelgenootschap) aan de slag met de Bijbel

Wanneer:	Woensdagavond 16 oktober 2019
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	Lid van het NBG
Entree:	€ 5,00 incl. koffie/thee Doelcollecte voor NBG

De Bijbel wordt door veel mensen gelezen, ingezet als naslagwerk of gebruikt als een boek met bijzondere verhalen. De één kiest voor de Statenvertaling, de ander kiest voor de Nieuwe Bijbelvertaling of maakt nog een andere keus. En er valt wat te kiezen, zowel in boekvorm als digitaal. De Bijbel in Gewone Taal wordt op dit moment door veel mensen gebruikt. Het is een vertaling die is vertaald vanuit de grondtekst in herkenbare taal, die we dagelijks gebruiken. Dat maakt van lezen een ontmoeting: een ontmoeting met Bijbelse personen, met bijzondere verhalen en met teksten die je bijblijven.

De taal verandert en woorden verouderen. De inktlap en de kolenkit zijn verdwenen, maar de e-mail en smartphone zijn niet meer weg te denken. Dat vraagt ook veel van het vertalen van de Bijbel! Duidelijke Bijbeltaal spreekt niet vanzelf. Het Nederlands Bijbelgenootschap wil de Bijbel dichtbij brengen en zorgt voor verantwoorde vertalingen. Informatie over het huidige vertaalwerk wordt afgewisseld met quizelementen, interactie en meer. En u mag zelf ook aan de slag als vertaler!

Aanmelden is noodzakelijk

9. Zingen met Huub Oosterhuis

Wanneer:	Zondagmiddag 10 november 2019
Aanvang:	16.00 uur
Locatie:	De Schutse, Appelscha
Begeleiding:	Ds. W. Baas en Jan Smit muzikale begeleiding
Entree:	Collecte bij de uitgang

Op de achterflap van het boek “Stilte zingen” staat:

“Het begon toevallig: maak jij eens een liedje in het Nederlands, met iets van de Bijbel erin.

Ik dacht ik schrijf er tien en daarna een toneelstuk ofzo.

“Liedjes” werden mijn levenswerk.

Gezongen worden is een groot geluk. Ik heb mensen bereikt die ik nooit heb ontmoet, wier naam en ziel ik niet ken. Ik hoop op nog veel herkenning.”

Oosterhuis kennen we soms omdat hij tegendraads Rooms-katholiek was.

Van de studentenecclesia misschien. Of van een lied. Misschien wel van het volgende lied:

Licht dat ons aanstoot in de morgen,
voortijdig licht waarin wij staan
koud, één voor één, en ongeborgen,
licht overdek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uitval, dat wij allen
zo zwaar en droevig als wij zijn
niet uit elkaars genade vallen
en doelloos en onvindbaar zijn.

Juist als je de liederen van Huub Oosterhuis zingt, doe je soms ontdekkingen.

Wees welkom deze middag “Zingen met Huub Oosterhuis”.

10. Maria

Wanneer:	Zondagmiddag 17 november 2019
Aanvang:	16.00 uur
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	Ds. H.F. de Vries
Entree:	Collecte bij de uitgang

Maria is de moeder van Jezus. In de Rooms-Katholieke Kerk geniet ze een bijzondere verering. Het Ave Maria (Wees gegroet Maria) is een bekend gebed, dat herhaaldelijk op muziek is gezet.

De Notre Dame: hoeveel kerken zijn wel niet naar haar genoemd. De protestanten hebben niet zo veel met Maria. Maar dat begint langzamerhand te veranderen.

Ds. Herman F. de Vries, PKN-predikant te Dokkum, heeft over Maria een boek geschreven. Over Maria heeft hij inmiddels al meer dan 100 lezingen gehouden, zowel voor protestanten als voor katholieken. Alle aanleiding om hem voor een lezing in ons gebied uit te nodigen.

11. Lezing ‘Dorpskerken in beweging’

Wanneer:	Dinsdagavond 19 november 2019
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	Het Anker te Oosterwolde
Begeleiding:	Pastor Jolanda Tuma
Entree:	Collecte bij de uitgang

In de wandelgangen zijn vooral de wat negatieve bewegingen onderwerp van gesprek: de kerken lopen leeg, kerken moeten sluiten, we redden het niet meer. Maar dat is slechts één kant van de medaille. Aan de andere kant van de medaille zien we juist kleine maar zeer hechte kerkgemeenschappen waar omzien naar elkaar, samen vieren en samen rouwen mensen met elkaar verbindt. We zien dat kerkgemeenschappen zich steeds meer open stellen en op allerlei wijzen uitnodigend zijn voor wie niet op de zondagmorgen in de kerkdienst is. Er wordt samen herdacht, samen gegeten, samen gepelgrimeerd, kunst en muziek komen de kerk binnen, en vanuit de kerken is er steeds meer aandacht voor natuur en klimaat, ook van de eigen omgeving. Beweging van binnen naar buiten en van buiten naar binnen. Kerken nemen hun plek weer in in het dorp om bij te dragen aan leefbaarheid en kwaliteit van leven. Over deze beweging vertel ik graag meer en ga ook graag met u in gesprek op welke wijze uw eigen kerk in uw eigen dorpen aanwezig is.

Jolanda Tuma (pastor en dorpskerkambassadeur Noord-Nederland).

12. Achtergronden bij de Messiah

Wanneer:	Zondagmiddag 15 december 2019
Aanvang:	16.00 uur
Locatie:	De Schutse, Appelscha
Begeleiding:	Hans Algra
Entree:	Collecte bij de uitgang

Onder alle oratoria is Händels Messiah waarschijnlijk het meest populaire werk. Toch beseffen maar weinigen hoe uniek dit oratorium is. Maar bij alle populariteit is er veel dat de doorsnee-luisteraar en zelfs menig uitvoerende ontgaat. In zijn lezing zal Hans Algra vertellen over het leven van Händel, over het genre oratorium en over Händels manier van werken.

Het verhaal wordt geïllustreerd met vele geluidsvoorbeelden.

Hans Algra studeerde koor- en orkestdirectie aan het conservatorium te Groningen en Muziekwetenschap aan de Rijksuniversiteit Utrecht.

13. Theaterconcert: 'DOMELA!' Meindert Talma (met band)

Wanneer:	Donderdagavond 19 december 2019
Aanvang:	20.15 uur
Locatie :	Posthuis Theater, Heerenveen
Begeleiding:	Dieneke Grit
Entree:	€ 21,50

Ferdinand Domela Nieuwenhuis: dominee, vrijdenker, socialist, anarchist en antimilitarist, maar voor alles strijder tegen maatschappelijk onrecht. Op 18 november 2019 is het een eeuw geleden dat Domela Nieuwenhuis is overleden. Daarom is 2019 uitgeroepen tot het officiële Domela-jaar. Rondom zijn honderdste sterfdag, maar ook ruim ervoor en erna, worden in het hele land verschillende activiteiten georganiseerd. Aanleiding voor Meindert Talma om de audiovisuele theaterproductie 'DOMELA!' te maken. Enkele specifieke details uit de geschiedenis van Domela Nieuwenhuis zijn uitgewerkt in tekst en muziek.

Speciaal voor Vorming en Toerusting zijn 20 kaarten gereserveerd.

14. Op het snijpunt van religie en kunst:

Pieter Breugel: “de religieuze”

Wanneer:	Maandagavond 6 januari 2020
Aanvang:	20.00 uur (tot 22.00 uur)
Locatie:	Dorpskerk, Oosterwolde
Lezing:	Thea Willemsen
Entree:	€ 10,00 incl. koffie/thee

Bij Pieter Bruegel (ca. 1526-1569) denk je vooral aan schilderijen van landbouwers, volksvertier en kermis. Vanwege zulke afbeeldingen kreeg hij de bijnaam 'Boeren Bruegel'. Het uitbundige plattelandsleven werd zijn handelsmerk.

Minder bekend is, dat zeker de helft van zijn schilderijen een religieus karakter heeft. Geen wonder: religieuze kunst bracht een kunstenaar de meeste aanzien. Ook in deze werken blijkt een onorthodoxe benadering. Menig Bijbels thema is niet als zodanig herkenbaar. Zo is het hoofdonderwerp vaak gemarginaliseerd tot een achtergrondscène. En het tafereel vindt plaats in een Brabantse stad of landschap. Daarbij komt de plattelandsbevolking opnieuw in beeld, bijvoorbeeld bij een schilderij als *De Aanbidding van de Koningen*.

Het moet voor de beschouwer in de zestiende eeuw een gevoel van verwondering hebben opgeroepen. Het is kenmerkend voor Pieter Bruegel's schilderijen, de symbolische en/of moralistische strekking is verweven in de encenering. Voor ons is het een uitdaging om die boodschap te achterhalen.

De aanbidding der koningen in de sneeuw. Collection Oskar Reinhart 'Am Römerholz', Winterthur

Drs. Thea Willemsen studeerde kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam met als specialisatie laatmiddeleeuwse schilderkunst. Ze geeft al jaren

cursussen en lezingen, onder andere bij diverse HOVO-instellingen.

Aanmelden is noodzakelijk

15. De uitdaging van geloven in de 21^e eeuw

Wanneer:	Donderdagavond 16 januari 2020
Aanvang:	wordt nader bekendgemaakt
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	Andries Knevel
Entree:	Collecte bij de uitgang

Geloven in de 21e eeuw. Kan dat nog wel? Allerwege hoor je van secularisatie, geloofsafval, kerkverlating en kerksluiting.

Hoe zal de christelijke gemeente, hoe zal het christelijk geloof deze eeuw overleven?

Zijn er hoopvolle tekenen en ontwikkelingen? En welke zijn deze dan?

Of ook: wordt de situatie van de kerk in Europa, en in Nederland te zwart afgeschilderd?

In een lezing zal Andries Knevel een schets geven van de cultuur waarin we leven, maar tegelijkertijd veel tekenen van hoop aanwijzen.

Er is juist in onze tijd een groeiend geestelijk leven waarneembaar, maar dat haalt de krantenkoppen minder, dan wanneer er weer een kerk gesloten wordt.

Geloven in de 21e eeuw. Saai wordt het in ieder geval niet.

16. Orgelbespeling en samenzang met Ruth Pos

Wanneer:	Zondagavond 19 januari 2020
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Leiding:	Ruth Pos
Entree:	Collecte bij de uitgang

Er is in het komende seizoen weer een samenzangavond met Ruth Pos uit Nijeveen. Zij zal op de haar bekende wijze orgel improvisaties verzorgen over bekende liederen.

Ruth heeft diverse keren de orgels in Oosterwolde en Appelscha bespeeld en de commissie V&T is verheugd dat zij opnieuw komt spelen. Ruth Pos is een veel gevraagde bekende organiste / pianiste met ruime ervaring in het begeleiden van koor- en samenzang en het begeleiden van solisten.

Ook heeft zij haar medewerking verleend aan veel cd opnames en ze is regelmatig te beluisteren op Radio Drenthe. Ze staat vooral bekend om warmte, die zij in haar orgel improvisaties en begeleiding weet te leggen. Al vele jaren is zij de vaste begeleidster van diverse koren, waaronder de Christelijke Mannenkoren Meppel en Dedemsvaart en diverse gemengde koren.

Buitenlandse optredens waren er in nagenoeg alle Europese landen. Daarnaast in Gambia en Florida. Hier begeleidde ze o.a. de bekende Amerikaanse sopraan Kathleen Wilson.

In april 2011 speelde ze op het hoofdorgel van de St. Pieter in Rome, waar ze in een H. Mis het mannenkoor Dutch Travel Choir begeleidde. Naast koorbegeleiding concerteerde ze ook met orgelwerken.

17. Als ik er straks niet meer ben

Wanneer:	Donderdagavond 23 januari 2020
Anvang:	19.45 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Leiding:	Ds. Wieger Baas
Entree:	Collecte bij de uitgang

Tijdens spreekbeurten ontdek ik dat ouderen zich soms zorgen maken over hoe het straks met hun begrafenis komt. “Dominee, wij zijn gelovig. Onze kinderen en kleinkinderen weten eigenlijk niks meer van het geloof. Ik weet ook niet hoe we het er met hen over kunnen hebben. Want we willen ook geen ruzie en we vinden het fijn als ze thuis komen. Maar ik weet niet hoe het straks toe gaat als ik begraven word ...”.

Ja, soms best lastig.

Ik denk niet dat je de kinderen kunt voorschrijven dat het zo en zo moet. Maar misschien kun je wel zelf op papier zetten wat de kracht is van je geloof. Misschien heb je wel eens bepaalde ervaringen opgedaan aan God in je leven. Maar nooit gedurfd om het hardop te zeggen.

Wel eens gedacht om een brief aan God te schrijven? En dat je aan Hem schrijft hoe blij je bent dat Hij een Houvast in je leven is? En hoe blij je bent met dat ene verhaal? Want met dit verhaal wordt me juist duidelijk dat God ...

En in welke liederen klopt je geloof?

Maar misschien worstel je nog wel met heel veel vragen.

Soms ligt er een briefje, een aanwijzing, in het trouwboekje. “De kinderen vinden het wel en dan weten ze wel wat ze moeten doen.”

We beginnen deze avond gewoon en dan zien we wel hoe ver we komen en hoe we verder willen gaan. En misschien hoeft de groep ook niet groter worden dan max. 10 deelnemers. Want soms liggen deze onderwerpen best gevoelig.

18. Talmoed: een opdracht van Jezus...

Wanneer:	Donderdagavond 30 januari 2020
Aanvang:	19.45 uur (tot 21.30 uur)
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	ds. Jak Verwaal
Entree:	Collecte bij de uitgang

Het gezag van de Bijbel in onze gemeenten en kerken is gebaseerd op een mening van Jezus. Volgens Mattheus (5: 18-19) zegt Jezus dat zolang mensen op aarde leven, zij de 5 boeken van Mozes volledig serieus moeten nemen. De kleinste letter (jota) en het kleinste voorleesteken (tittel) zijn nog van belang.

Daarnaast bestaat een speciale manier van leren en toepassen van de 'tora' van Mozes: de Talmoed. In Mattheus 23: 2-3 adviseert Jezus ons een stoel in ons midden te plaatsen waarop een 'schriftgeleerde of rabbijn' ons helpt de 5 boeken van Mozes te leren en te doen. Deze even spannende als leuke methode heet 'Talmoed tora'. Van deze mondelinge leer en toepassingen zijn notulen gemaakt. In de loop van honderden jaren zijn de notulen behoorlijk uitgegroeid. Via het mondeling bespreken van de notulen, gaan we zelf meedoen.

Wie nieuwsgierig is, kome en probere het uit.

DOEL van de avond? Kennis maken met een voorbeeld van de unieke vorm van omgaan met de Bijbel in de Talmoed.

HOE? Aan de hand van het verhaal van de verloren zoon (Lucas 15) en de opstandige en afdwalende zoon (Deuteronomium 21: 18-21).

Van harte welkom!

19. Concert studentenkoor Gica; een Koninklijke Levensloop?

Wanneer: Vrijdagavond 7 februari 2020
Aanvang: 20.00 uur
Locatie: Het Anker, Oosterwolde
Entree: € 10,00 (€ 8,00 voor jongeren onder de 18 en ouderen
boven de 65 jaar)

Een slordige £2.500.000: naar schatting was dat het prijskaartje dat hing aan de feestelijke aankleding van het huwelijk tussen Harry en Meghan in mei 2018. Voor koningsgezinden een spektakel van nationale proporties, voor republikeinen een door de belastingbetaler gesponsorde doorn in het oog: kosten noch moeite worden gespaard wanneer een koningshuis zijn wel en wee met de wereld deelt.

In ons nieuwe winterproject volgt Gica de levensloop van een Engelse prins: vanaf zijn geboorte en huwelijk via kroning en heerschappij tot zijn onvermijdelijke overlijden. We putten uit de rijke Engelse koortraditie en bieden een muzikale waaier aan van 16^e-eeuwse *evergreens* (*If ye love me* van Tallis), barokke feestnummers (*Zadok*

the Priest van Händel), *over-the-top* romantische kanonnen (*I was glad* van Parry) tot adembenemende werken van hedendaagse componisten (*Song for Athene* van Tavener). De meeste stukken in het programma zijn geschreven voor een vorst, andere dóór een vorst – wist u bijvoorbeeld dat Henry VIII een aantal niet onaardige koorwerken op zijn naam heeft staan? Zo'n £500.000 zou het koninklijk huis besteed hebben aan alleen al de muzikale omlijsting van Harry's huwelijk – bij onze concerten betaalt u slechts een fractie daarvan aan de deur. Republikeins of Oranjegezind: u bent van harte uitgenodigd voor dit concert.

20. Geloof en natuurwetenschap, Een wonderlijk samengaan en waar we dit terugvinden in het Liedboek

Wanneer:	Donderdagavond 20 februari 2020
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	De Schutse, Appelscha
Begeleiding:	Herman de Boer, muzikale begeleiding Jan Smit
Entree:	Collecte bij de uitgang

Als christenen kunnen we niet claimen dat de wereld van God is en tegelijkertijd wantrouwend zijn jegens de natuurwetenschappelijke studie van diezelfde wereld.

Iedereen maakt gretig gebruik van de kennis en het inzicht dat natuuronderzoekers ontdekken.

“Wetenschap en religie zijn niet strijdig met elkaar. Natuurwetenschap is eenvoudigweg te jong om religie te begrijpen. Wetenschap vindt alsmaar meer overtuigend bewijs voor de Schepper” (Dan Brown).

We hoeven niet, en we moeten niet, kiezen tussen:

Want geloven gaat over het onvoorstelbare en elke voorstelling daarvan schiet tekort en veroudert met de tijd vanwege natuurwetenschappelijk onderzoek.

Religie roept gevoelens op van oneindigheid van onmetelijkheid en van eerbied en devotie. De natuurwetenschap doet dat ook. Ons liedboek heeft veel teksten die hierbij aansluiten en dat begint al met de tekst van Psalm 8 als mooi en eerste voorbeeld.

De presentatie gaat over: het universum; het ontstaan van de elementen, de bouwstenen van ons lichaam en ons DNA en het gaat over de geloofsbeleving van enkele natuurwetenschappers. Dit alles wordt vervlochten met orgel/pianomuziek en samenzang van hierbij passende liederen.

21. Viering Aswoensdag

Wanneer :	Woensdagavond 26 februari 2020
Aanvang:	18.00 uur maaltijd, 19.30 uur viering
Locatie:	Hervormde kerk, Makkinga
Kosten maaltijd:	€ 5,00 per persoon

Voor de maaltijd is aanmelden noodzakelijk.

Voor de viering is aanmelding niet nodig.

Aswoensdag, is de eerste dag na carnaval. Het begin van de veertig dagen durende tijd die loopt tot Pasen (zondagen niet meegerekend). As is een teken van sterfelijkheid, maar het is ook een teken van nieuw leven. Grond kan vruchtbaar gemaakt worden door het verbranden van stoppels op de akkers. Op Aswoensdag wordt duidelijk gemaakt dat Pasen het perspectief is van de veertigdagentijd.

Ook in onze regio is het een traditie op deze dag een Viering te houden. Deze keer in de kerk van Makkinga om 19.30 uur. Aanmelding is niet nodig, ieder is welkom.

Voorafgaande aan deze Viering wordt om 18.00 uur in de voorruimte van deze kerk een sobere maaltijd gehouden. Inloop vanaf 17.30 uur. Het zal duidelijk zijn dat hiervoor aanmelding wel nodig is. Daarna kunt u de Viering bijwonen. Het blijft uiteraard mogelijk alleen de Viering bij te wonen.

22. Lezing over “Verzoening”

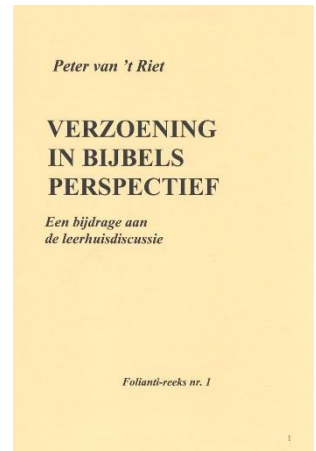
Wanneer:	Donderdagavond 5 maart 2020
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Lezing door:	Peter van 't Riet
Entree:	€ 5,00 incl. koffie/thee

Verzoening staat sinds het eind van de 20e eeuw weer hoog op de theologische agenda. Maar wat men onder verzoening verstaat, blijkt vaak zeer verschillend te zijn. Reden voor de auteur om, na een korte verkenning van de christelijke verzoeningsleer, op zoek te gaan naar de Bijbelse oorsprong van het verzoeningsbegrip.

Het resultaat van deze korte studie is even helder als ingrijpend: Verzoening krijg je niet, verzoening moet je doen! Verzoening is wat de overtredende partij moet doen om de relatie met de benadeelde partij te herstellen. En dat geldt niet alleen voor mensen onderling, maar ook tussen mensen en God.

De auteur concludeert dat er in de christelijke verzoeningsleer een rolwisseling heeft plaatsgevonden tussen God en mens. Het Bijbelse verzoeningsbegrip, dat bewaard is gebleven in het jodendom, biedt nieuwe inspiratie voor ieder die in onze moderne samenleving op zoek is naar nieuwe geloofsinhouden.

Aanmelden is noodzakelijk

23. Film: Novitiate

Wanneer:	Vrijdagavond 20 maart 2020
Aanvang:	19.30 uur, vanaf 19.15 uur staat de koffie/thee klaar
Locatie:	De Schutse, Appelscha
Genre:	Drama
Duur film:	118 minuten
Entree:	€ 5,00 incl. koffie/thee

NOVIATE zit vol prachtige acteerprestaties en gaat over de inwijding in de liefde van een jong meisje, in dit geval de liefde voor God. Ze is opgevoed door een niet-religieuze, alleenstaande moeder op het platteland van Tennessee in de jaren 50 en komt door een studiebeurs op een katholieke school terecht. Cathleen voelt zich al snel aangetrokken door de mysterie en de romantiek van een aan God toegewijd leven. Als ze van postulant noviciaat wordt, wordt haar geloof regelmatig in twijfel geroepen door de harde en vaak onmenselijke realiteit van een leven in dienst van God. Met de opkomst van het Vaticaan worstelt Cathleen steeds meer met geloofsvragen, seksualiteit en radicale veranderingen in de Kerk die de levensloop van nonnen dreigt te veranderen.

24. Inleiding en gesprek over de 'Kruisweg'

Wanneer:	Dinsdagavond 31 maart 2020
Aanvang:	19.45 uur
Locatie:	RK Kerkgebouw, Quadoelenweg 3, Oosterwolde
Voorganger:	Pastor Maurits Sinninghe Damsté
Entree:	Collecte bij de uitgang

De 'Kruisweg' is een geordende serie van Bijbelse en niet-Bijbelse afbeeldingen over het schijnproces, de veroordeling, ontluistering, publieke executie en graflegging van Jezus van Nazareth, onder het bewind van de Romeinse prefect Pontius Pilatus rond 30-33 in Jeruzalem.

De verschillende afbeeldingen van de 'Kruisweg' kunnen de gelovigen helpen bij hun meditatie over het verlossingswerk van Jezus Christus voor heel de mensheid, als ook in hun eigen leven. Idealiter wordt de serie afbeeldingen *gelopen*, zodat heel de biddende mens (lichaam en geest) betrokken wordt.

Hoewel de 'Kruisweg' behoort tot de volksdevotie en niet tot de officiële liturgie van de Kerk, biedt dit meditatieve ritueel o.a. inzicht in het geheim van de heilige Eucharistie.

25. Palmpasenviering met de Zandprinses

Wanneer:	Zondagmiddag 5 april 2020
Aanvang:	16.00 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Begeleiding:	Rosa van der Vijver
Entree:	Collecte bij de uitgang

Rosa van der Vijver komt uit een creatief gezin. Als kind was ze altijd bezig met zingen, dansen en tekenen. Ze studeerde een aantal jaren aan dans-academie Lucia Marthas Institute for Performing Arts.

Van haar vader Gert van der Vijver, ook wel bekend als de Zandtovenaar, heeft zij de fijne kneepjes van het zandschilderen geleerd.

Sinds begin 2015 is zij zelf fulltime bezig met zandschilderen. Ze deed een aantal keren mee met Kerst met de Zandtovenaar. Ook stond zij tijdens de Christmas show in de Ziggodome samen met Edsilia Rombley en O'g3ne en tijdens de EO-Jongerendag 2016 in de Gelredome. In november 2017 is Rosa afgereisd naar Luxemburg voor de stichting "Make A Wish". Hier mocht ze het ontstaan van de stichting in beeld brengen. In 2018 heeft Rosa het gloednieuwe Waddencentrum aan de afsluitdijk geopend. Verder heeft Rosa voor bedrijven, kerken en stichtingen opgetreden als AFAS, Rijkswaterstaat, HAK, Smith & Nephew, de Hartstichting, The Duke, Nederland Zingt, de Lentetuin en vele andere.

De Zandprinses gooit, strooit en schuift met zand op een lichtplaat en laat op betoverende wijze allerlei tekeningen verschijnen. De Zandprinses verzorgt een onvergetelijk visueel spektakel; een schouwspel tussen licht en donker, waarbij humor, ontroering en verwondering centraal staan. De Zandprinses heeft de fijne kneepjes van het vak geleerd van haar vader, bekend als "de Zandtovenaar".

26. Pesach / Sederviering

Wanneer:	Woensdagavond 8 april 2020
Aanvang:	20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur)
Locatie:	Pro Rege, Donkerbroek
Begeleiding:	Jacob Keegstra (van Christelijke ambassade in Jeruzalem) en Willem Boonstra
Entree:	Collecte bij de uitgang

In Nederland gebruiken we het woord Pasen. Dit woord is afgeleid van het woord Pesach, Pesach betekent passeren of overslaan, het Feest heeft alles te maken met de uittocht en verlossing uit Egypte (Exodus 1 – 15). Pesach betekent dat God de huizen van de Israëlieten oversloeg tijdens de 10^e plaag; het sterven van alle eerstgeborenen. De engel sloeg de huizen van de Israëlieten over, omdat de deurposten waren besprenkeld met bloed. (het bloed beschermde tegen duisternis en dood). In de hoofdstukken Exodus 12-15 wordt Pesach ingesteld. Pesach is ook de naam van het offer (lam) dat gebracht werd op deze dag in de Tempel. Het Feest wordt voorbereid door alle gerezen producten, (voedsel met gist) te verwijderen uit de huizen.

Pesach duurt 7 dagen waarvan de eerste en de laatste Sabbatten zijn waarop niet gewerkt mag worden, de dag voorafgaand is een vasten dag.

Op de eerste dag van Pesach wordt er een traditionele (familie) maaltijd gehouden, gevuld met allerlei rituelen die doen herinneren aan de betekenis van dit Feest.

De Sederviering bestaat uit een maaltijd die vol is met symboliek. Het is heel bijzonder om dit Joodse feest eens mee te maken en de diepgang van deze rituelen op je in te laten werken. Een ritueel van Bittere Mierikswortel met een zoet appelmengsel en matze, een takje peterselie gedoopt in zout water... Een stukje matze verstoppen en later weer opzoeken, en inruilen tegen een 'losprijs". Wat betekent dit allemaal en wat kunnen wij hiervan leren? Hoe wijst dit heen naar Jezus de Christus en wat vertelt het ons over de toekomst? Ook horen er 4 bekers wijn bij dit ritueel, van de 3^e beker is ons avondmaal afgeleid. Het is heel waardevol om te ontdekken wat de diepgang is van de beker in onze avondmaalsvieringen.

Baruch ha'ba (welkom!)

27. Met Vorming & Toerusting naar de St. Adelbertabdij in Egmond-Binnen

Wanneer: Vrijdag 8 mei t/m zondagmiddag 10 mei 2020
Kosten: 2 nachten € 100,00 per persoon (€ 50,00 per nacht),
volpension

De Commissie Vorming & Toerusting organiseert in het voorjaar van 2020 wederom een bezinnings- c.q. retraitebezoek aan het klooster 'de Sint Adelbert Abdij' in Egmond-Binnen. Het weekend van vrijdag 8 mei tot zondagmiddag 10 mei 2020 is gereserveerd.

Diegenen die altijd al eens een verblijf in een klooster willen ervaren hebben nu de mogelijkheid.

Deze Benedictijnse Abdij bestaat al meer dan 1000 jaar in Egmond. De abdij is een leefgemeenschap voor mannen (monniken) die dagelijks bidden en werken en in leven en werken ervan getuigen hoe goed een leven met God is.

De vieringen kunnen worden bijgewoond, zes per dag. Verder is er ruimte voor persoonlijke bezinning, om te wandelen en met elkaar in gesprek te gaan. We logeren in het gastenhuis en gebruiken te midden van de monniken de warme maaltijden.

Aanmelden bij Lieuwe Jansma

e-mail: lieuwe-jankejansma@hetnet.nl

telefoon: 0516-513842 of 06-15308039.

Ook via e-mail: vorming.en.toerusting@pkn-oosterwolde.nl

28. Concertviering met de Vijko's en Vijko Top

Wanneer:	Zondagavond 7 juni 2020
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	Het Anker, Oosterwolde
Leiding:	De Vijko's en ds. Vijko Top
Entree:	Collecte bij de uitgang

De Vijko's is een groep muzikanten, ooit bijeengeroepen door ds. Vijko Top om een popdienst te begeleiden. Bij het vertrek van het predikantenechtpaar Aukje Westra en Vijko Top uit Oosterwolde in 2006 besloot de groep te blijven bestaan onder de naam 'De Vijko's' .

Sindsdien begeleiden de Vijko's regelmatig diensten van de Protestantse Gemeente Oosterwolde. Op 7 juni sluiten ze het seizoen van Vorming & Toerusting af. Het wordt een eigentijdse concertviering met zorgvuldig uitgezochte top 2000 nummers en andere muziek rondom een thema dat op dit moment nog niet bekend is. Ds. Vijko Top zal deze avond op inspirerende en eigen wijze begeleiden.

Iedereen is welkom en aanmelden is niet nodig.

29. Spirituele wandeling op de 2^e Pinksterdag

Wanneer: Tweede Pinksterdag, maandag 1 juni 2020
Aanvang: 14.00– 16.00 u.
Locatie: Start bij de VVV Appel, Boerestreek 23, Appelscha
Begeleiding: Fedde van de Berg + ds. Wieger Baas

Aan het einde van onze wandeling in 2019 hebben we Fedde gevraagd of hij ook in 2020 met ons op pad wilde. Na een spontaan “JA” was het zo maar geregeld.

Het was fijn op deze 2^e Pinksterdag te luisteren naar de verhalen van Fedde. Fijn om met gedichten even stil gezet te worden.

Sommige bomen staan er al sinds 1880. Allerlei plantjes en planten. En er zijn vogeltjes die je wel hoort maar nooit ziet.

Als groep zeiden we JA tegen de volgende keer.

In een rustig tempo wandelen we 1,5 uur. Je hoeft er niet moe van te worden. Veeleer krijg je nieuwe kracht. In de onderlinge gesprekken verbinden onze levens zich met elkaar. Zo maar valt het onbekend zijn weg en voel je je vertrouwd met elkaar.

In een wereld van rust en vrede genieten van stiltes en poëzie.

Opgave voor deze wandeling is niet noodzakelijk.

30. Zomeravondwandelingen 2020

Wanneer:	Woensdagavonden
Data:	24 juni, 22 juli en 12 augustus 2020
Aanvang:	19.30 uur (tot 21.00 uur)
Locatie:	Wordt per e-mail en/of via de kerkbladen bekend gemaakt
Begeleiding:	Dieneke Grit

Ook in 2020 gaan we weer op een drietal zomeravonden samen aan de wandel. Iedereen is van harte welkom om mee te doen. Je hoeft geen geofende wandelaar te zijn. Neem gerust ook burens of dorpsgenoten mee. Tijdens de wandelingen is er volop ruimte om elkaar te ontmoeten en om op een ontspannen manier met elkaar in gesprek te gaan. Daarnaast wandelt er iedere avond een gast mee die iets interessants te vertellen of voor te dragen heeft. De wandelingen worden uitgezet in of rondom de betrokken dorpen van de kerken die zich aangesloten hebben bij Vorming en Toerusting.

De wandelingen starten telkens om 19:30 uur en duren ongeveer anderhalf uur. Voorjaar 2020 zal bekend gemaakt worden waar de vertrekpunten zijn en wie de gasten zijn.

Wie zich aanmeldt en e-mailadres opgeeft zal per e-mail op de hoogte gesteld worden van deze informatie. Daarnaast zal dit ook in de plaatselijke kerkbladen te lezen zijn.

31. Op bezoek bij de imker

Wanneer: Juli 2020 (datum en tijd volgen)
Locatie: Stokdijk 9F Langedijk
Begeleiding: Imker Wietze ten Hoor

De bijen en wij ..... Wij en de bijen.

Bijen spelen een belangrijke rol in natuurlijke processen. De nectar wordt van de bloemen door de bijen naar het bijenvolk gebracht, waardoor de imker de honing kan afnemen. De honingvoorraad van de bijen is bedoeld om de winter door te komen maar als goedmakertje krijgen de bijen vervangend voedsel. Door het bezoeken van de bloemen nemen ze de bestuiving in de flora grotendeels voor hun rekening.

Honingbijen, solitaire bijen en hommels zorgen ervoor dat we fruit en groenten kunnen oogsten maar minstens zo belangrijk is bestuiving voor planten, bloemen, struiken, heesters en bomen die daardoor zaden, bessen etc. krijgen waardoor de planten zich weer kunnen vermeerderen en voedsel voor andere dieren leveren, denk hierbij aan zaad etende vogels, maar ook zoogdieren zoals bijvoorbeeld eekhoorntjes. Maar ook koffie, zonnebloemolie en mosterd zijn verleden tijd als de bij wegvalt. Het gaat helemaal niet goed met de bijen in Nederland. De laatste tijd wordt er steeds meer aandacht aan geschonken in de media. De gemeente Ooststellingwerf werkt actief mee; bermen en braakliggende stukjes grond worden ingezaaid met bloemenmengsels, ook onze bijenvereniging ("Imkervereniging Ooststellingwerf") en het IVN doen dit. We kunnen zelf ook actief meewerken door in eigen tuin, balkon of terras bloemen en planten te gebruiken die door de bijen aanbeden worden. Tuinen met grind, stenen of tegels leveren absoluut geen bijdrage. Wil je meer weten over de bij en wij, ga dan eens een keer bij een Imker op bezoek en stel je vragen.

Kalender van activiteiten Vorming & Toerusting

Okt 2019

1	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel
2	woensdag	morgen	Samen aan de kuier
3	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"
6	zondag	middag	Leonard Cohen viering
14	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
14	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
15	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel
16	woensdag	avond	Met het NBG aan de slag met de Bijbel
29	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel

Nov 2019

6	woensdag	morgen	Samen aan de kuier
7	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"
10	zondag	middag	Zingen met Huub Oosterhuis
12	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel
17	zondag	middag	Maria
18	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
18	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
19	dinsdag	avond	Lezing "Dorpskerken in beweging"
26	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel
28	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"

Dec 2019

4	woensdag	morgen	Samen aan de kuier
9	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
9	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
10	dinsdag	avond	Cursus Vrijheid & Herstel
15	zondag	middag	Achtergronden bij de Messiah
19	donderdag	avond	Theaterconcert: 'DOMELA!' Meindert Talma (met band)

Jan 2020

6	maandag	avond	Op het snijpunt van religie en kunst: Pieter Breugel: "de religieuze"
9	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"
13	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen

13	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
15	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
16	donderdag	avond	De uitdaging van geloven in de 21 ^e eeuw
19	zondag	avond	Orgelbespeling en samenzang met Ruth Pos
22	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
23	donderdag	avond	Als ik er straks niet meer ben
30	donderdag	avond	Talmoed: een opdracht van Jezus...

Feb 2020

5	woensdag	morgen	Samen aan de kuier
5	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
6	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"
7	vrijdag	avond	Concert studentenkoor Gica; een Koninklijke Levensloop?
10	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
10	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
12	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
19	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
20	donderdag	avond	Geloof en natuurwetenschap, een wonderlijk samengaan en waar we dit terugvinden in het Liedboek
26	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
26	woensdag	avond	Viering Aswoensdag
27	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"

Mrt 2020

4	woensdag	morgen	Samen aan de kuier
4	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
5	donderdag	avond	Lezing over "Verzoening"
9	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
9	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
18	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
20	vrijdag	avond	Film: Novitiate
25	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
26	donderdag	avond	Leerhuis "Zonder Tora leest niemand wel"
31	dinsdag	avond	Inleiding en gesprek over de 'Kruisweg'

Apr 2020

1	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
5	zondag	middag	Palmpasenviering met de Zandprinses
8	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
8	woensdag	avond	Pesach / Sederviering
20	maandag	middag	In gesprek met Bijbelse verhalen
20	maandag	avond	In gesprek met Bijbelse verhalen
22	woensdag	avond	Repetitie Projectkoor
24	vrijdag	avond	Uitvoering Projectkoor

Mei 2020

1	vrijdag	avond	Uitvoering Projectkoor
8 t/m	vrijdag t/m		Met Vorming & Toerusting naar de
10	zondag		St. Adelbertabdij in Egmond-Binnen

Juni 2020

1	maandag	middag	Spirituele wandeling op de 2 ^e Pinksterdag
7	zondag	avond	Concertviering met de Vijko's en Vijko Top
24	woensdag	avond	Zomeravondwandeling

Juli 2020

			Op bezoek bij de imker
22	woensdag	avond	Zomeravondwandeling

Aug 2020

12	woensdag	avond	Zomeravondwandeling

Commissie Vorming en Toerusting

Appelscha	Freda van Ooik	0516 431030
	Barbara Jikai de Zoete	06 29503461
Donkerbroek/ Haule	Tineke Kraak	0516 427538
	Wieger Baas	0516 427606
		06 13832728
Frieslands End	Gossen Bakker	0516 520346
Oosterwolde	Hilda Tolsma	0516 426370
	Tineke Bessels-v/d Ploeg	06 15257294

Predikanten en kerkelijk werkers

Appelscha	Vacant	
Donkerbroek/ Haule	Ds. W. Baas	0516 427606
		06 13832728
Frieslands End	S.A. Grit	0592 414975
Oosterwolde	Ds. J.S. Kortleve	0516 427499

Diverse locaties

Appelscha	De Schutse	Vaart Zuidzijde 74
Boijl	Dorpskerk	Boijlerweg 87
Donkerbroek	Pro Rege	Herenweg 72
Elsloo	Karkehûs	Hoofdweg 42
Haule	Dorpskerk	Dorpsstraat 76
Makkinga	Hervormde kerk	De Brink 10
Oosterwolde	Het Anker	Jan Frankensingel 30
	Dorpskerk	Brink 26

Mailadres:

vorming.en.toerusting@pkn-oosterwolde.nl